

Het nieuwe jaar

door Ton van Reen

Ik wens al mijn vrienden een heel goed nieuw jaar maar zelf heb ik dat nieuwe jaar helemaal niet nodig. Nee, liever niet. Ik wil het oude jaar nog graag een tijdje houden. Heel lang zelfs. Nog een jaar of twee drie, als dat zou kunnen, heel erg graag. Voor mij is het oude jaar nog bijna nieuw. Zo nieuw dat het lijkt alsof het net begonnen is. Het is voorbij gevlogen. Dus laat 2024 nog maar wat blijven.

Kijk ik terug op 2024, dan heeft dit jaar maar een paar maanden geduurd. Of korter. Ja, dat is heel raar, dat geef ik toe, maar mijn jaren worden korter en korter. Gisteren was het nog lente, een week geleden stonden de fruitbomen in bloei. En toen 2024 begon, hoe lang is dat geleden, een week of zes? De nieuwjaarskaarten met de beste wensen voor het jaar 2024 lagen nog op mijn werktafel, ik ben geen opruimtype, toen de kaarten met de gelukwensen voor het jaar 2025 al binnen begonnen te komen. Watte? 2025? Hoe kan dat? Ik kan die oude kaarten niet wegdoen omdat er kaarten tussen zitten van vrienden die in 2024 van de wereld zijn geblazen. Vrienden die geen kaarten met gelukwensen voor het jaar 2025 kunnen sturen, omdat ze in 2024 achter zijn gebleven.

Ik wil mijn agenda van 2024 nog graag een tijdje houden, want heel veel wat ik in dit jaar had willen doen is nog niet gedaan, ik heb er zeker nog een paar jaar voor nodig. Toen ik een paar weken geleden bij de boekhandel was om een nieuwe agenda te kopen, ontstond de weerstand in mijn kop. IK HEB DIE NIEUWE AGENDA HELEMAAL NIET NODIG. Ik heb hem niet gekocht.

Mijn hemel, wat gaat de tijd toch snel.

Nou ja, als het dan toch een nieuw jaar moet wezen, laat het dan het jaar 1948 zijn. Toen had mijn vader nog twee jaar te leven, maar dat wist ik natuurlijk niet, want een vader had het eeuwige leven, en de dagen waren onbezorgd. Mijn moeder ging dansen met tante Els en nog tientallen van haar neven en nichten, van beider kanten waren het er veel, van mijn vaders kant rond de vijftig. En als mijn vader of moeder jarig waren kwamen ze alle honderd, kijk,

dat is nog eens een mooi getal om te onthouden. Toen waren de gezinnen heel groot. Tien kinderen was normaal. Nu is anderhalf kind normaal. Ze waren er toen allemaal nog. Op de foto's uit die tijd waren ze allemaal jong en vrolijk. Maar toen ik eindelijk groot was vielen ze de een na de ander over de rand, van hen is er nu geen een meer over. Al heel lang niet meer.

1948, toen mochten we, in pyjama, nog een half uur buiten spelen. Aan dat half uur kwam nooit een eind, er kwam geen einde aan de tijd. In een half uur reisden we de wereld rond, over de paadjes rond de steenfabriek en het weiland van boer De Wit. Groter was mijn wereld nog niet, groter was ook niet nodig. Een dag duurde maar en duurde maar, daar dacht je nooit over na, morgen dat was volgend jaar. Het was een gelukkige tijd, een week naar school gaan was een eindeloze rit door de tijd. Een maand, dat was zo ver in de tijd vooruit, honderd dromen ver, in bed, dromend in het gras, in slaap vallend in de schoolbank, ik droomde heel wat af. De zomervakantie was eindeloos. Het bleef een jaar of drie zomer.

Elke nacht sliep ik acht uur, dat wees de klok, maar als ik uit het holletje van mijn dekens kroop, uit een grot, uit een spelonk, was ik een ijsbeer die wakker werd na een lange winterslaap en heel veel honger had.

In mijn kindertijd bestond geen tijd. Voor alles was er heel veel tijd in overvloed. Die kindertijd was ook nooit beginnen, nee, dat wist ik niet, wanneer ik voor het eerst vanaf het keukenstoepje over het grindpad naar het tuinhek liep om door de latjes de hele grote wereld buiten op straat met eigen ogen te zien. Die eerste keer dat ik de grote wereld zag, en grote ogen kreeg, dat wist mijn moeder mij later te vertellen, dat vertelde ze heel vaak. Ik werd wat groter, ik groeide uit mijn kleren. Die waren al derdehands, die waren al eerder door mijn twee oudere broers gedragen, het kon me niks schelen, in de Ringovenstraat liepen alle jongens met kontstukken in allerlei kleuren op de vod.

Toen ik na een heel lange kindertijd en een eindeloze jeugd zestien jaar werd kreeg ik van mijn moeder een pakje sigaretten. 'Nu ben je een man,' zei ze. 'Nu mag je roken.' Maar dat betekende, ook al zei ze het met andere woorden, dat de kindertijd voorbij was, dat ik voor mezelf moest gaan zorgen. Toen ben ik de wijde wereld in getrokken. En kwam ik er langzaam achter dat de dagen korter

werden, jaar na jaar een klein beetje korter. Tot ze zo kort werden als ze nu voor mij zijn. Veel te kort. Ze zijn al bijna om als ik er net aan begonnen ben.

'Nee, echt niet, ik begin er niet aan, aan dit nieuwe jaar,' zei ik tegen mijn vrouw. 'Dit komende nieuwe jaar is niks voor mij. Ik ben nog lang niet op de helft van het oude jaar dat voor mij nog lang niet oud is.'

'Dan doe maar net alsof het toch een beetje nieuwjaar is,' zei ze. 'Speel maar toneel. Doe het voor de anderen, die anders denken dat je aan het verkindsen bent. Hier heb je een nieuwe agenda. Die zat bij de post. Van je uitgever. Hij heeft stickers geplakt bij de data wanneer je de drukproeven moet inleveren.'

'Dus tóch een agenda. Hij denkt dus ook al dat ik begin te dementeren?'

'Ik heb er alvast in gezet op welke dagen het oud papier buiten moet worden gezet,' zei ze. 'Dat is jouw klusje, weet je wel. En wanneer je naar het ziekenhuis moet. Op 8 januari moet je bloed prikken voor de cardioloog, en de echo, en weet ik veel. Op 10 januari moet je die 30 minuten bloeddrukmeting doen bij de internist en daarna het gesprek, weet je wel. En 17 januari kom je bij die nieuwe neuroloog, Ten Holtslag, je was toch zo blij dat het een jonge vrouw was die belangstelling had voor een oude man? Let maar op dat je niet verliefd wordt op de dokter. En op 27 januari is er de nieuwjaarsreceptie bij de uitgever in Haarlem. Komt mooi uit, dan kunnen we ook een paar dagen uitwaaien in Amsterdam. Tenminste als je dan nog niet begraven bent, want al die dokters weten nog lang niet alles over wat je mankeert maar wat ik wel weet, maar dat vertel ik ze niet, want dan kunnen we wel in een tentje bij het ziekenhuis blijven wonen. Ik heb Hans al gebeld dat we een paar nachten bij hem overblijven. Zal ik jouw agenda voor komend jaar maar in de gaten houden? Met jou loopt toch altijd alles in het honderd.'

'Dat komt omdat mijn horloge kapot is. Al een paar jaar. Wij wonen hier in het Dubbroek zo ver van het dorp dat ik niet kan zien hoe laat het is op de kerktoren van Maasbree. Ik leef in een tijdloos universum. Wat kan het ook schelen, of het nu 2025 is, 2016 of 2035.'

'Nou, als we in 2035 nog leven, dan ben jij 94 jaar. Denk jij dat ik dan jouw karretje ga duwen?'

'Dat denk ik wel. Jij houdt toch net zo veel van mij als ik van jou?'

‘Ja, dat wel. Wie dan leeft, die ziet het dan wel. Misschien moet jij mijn karretje duwen. Geef maar een kus voor het nieuwe jaar, ook al wil jij het niet, het is nu toch echt 2025. Kijk eens naar buiten. In het echt is er niks veranderd. Het is elke dag alweer een beetje langer licht. Over een paar weken is het alweer lang genoeg licht om de appelboom te snoeien. En de druiven. Jij wilde toch zo graag druiven?’

‘Voor jou heb ik zes struiken met pitloze druiven gepoot.’

‘Nou, dat is heel lief maar dan moet je ze ook snoeien. Dat zei de cardioloog toch in oktober, stilzitten is niks voor een hartpatiënt. Je moet juist bewegen. Over een paar weken is dat boek af en dan mag je weer buiten spelen.’

Bron: column in e-mail van Ton van Reen aan vrienden, 1 januari 2025